

SNAC Nyhetsbrev nr 1 2012

Välkommen till det första numret av SNAC Nyhetsbrev! Med detta vill vi sprida information om SNAC-studiens intressanta resultat.

SNAC, The Swedish National Study on Aging and Care, startade 2001 på initiativ av regeringen för att ge svar på hur framtida behov av vård och omsorg kommer att se ut.

SNAC har två delar: befolkningsdelen där ett urval av personer från 60 år och uppåt får genomgå en mycket omfattande undersökning och vårdsystemdelen där data insamlas om alla som får beslut om äldreomsorg eller hemsjukvård.

Hittills har 18 000 undersökningar gjorts i befolkningsdelen. Många har undersökts flera gånger, vilket ger en möjlighet att följa hur ohälsa och vårdbehov uppkommer och förändras. I vårdsystemdelen kan vi se vad som utlöser behov av äldreomsorg och därigenom ge underlag till kommunernas planering av äldreomsorgen.

Resultat från forskning publiceras vanligen i vetenskapliga artiklar för en begränsad läsekrets. Genom nyhetsbrevet vill vi göra viktiga och intressanta resultat från SNAC-studien mer tillgängliga för alla som är berörda av dessa frågor - och det är alla!

Mårten Lagergren

Docent och nationell SNAC-kordinator

I detta nummer

Avhandling om läkemedelsanvändning hos äldre med demens

Så mår Malmös äldre enligt ny rapport

Munhälsan har betydelse för den allmän hälsan

Doktorsavhandling: Demenssjuka underbehandlas för benskörhet

Läkemedelsanvändning hos äldre med demens

Anders Sköldunger, doktorand.

Anders Sköldunger, doktorand i SNAC Nordanstig har framgångsrikt diskuterat och försvarat sitt doktorandarbete vid ett halvtidsseminarium i maj. Hans forskningsprojekt handlar om läkemedelsanvändning hos äldre.

Avhandlingen kommer att innehålla fyra delarbeten. Två av dessa är så kallade hälsoekonomiska simuleringsmodeller och de två andra beskriver på olika sätt läkemedelsanvändningen i SNACs olika delområden.

WHO: Demenssjukdomar måste vara ett prioriterat område

I april presenterade WHO en rapport där man tydligt markerade att demenssjukdomar måste vara ett prioriterat område ur folkhälsosynpunkt. Det finns cirka 36 miljoner personer med demenssjukdom i världen. Den årliga kostnaden för detta har beräknats till den svindlande summan av 604 miljarder amerikanska dollar.

Professor Anders Wimo från SNAC i Nordanstig har (tillsammans med bland andra professorerna Bengt Winblad och Miia Kivipelto från Karolinska institutet) deltagit i arbetet som bygger på ett mycket stort faktaunderlag från hela världen. Data från SNAC ingår i rapporten.

Läs mer: www.snacnordanstig.se

Skåne

Illustration: Kommission för ett socialt hållbart Malmö

Riskmarkörer för fall

21 riskmarkörer är signifikant relaterade till fall. Det visar arbetet "Fall hos äldre människor: en multifaktoriell analys av data från populationsstudien Gott Åldrande i Skåne" av Magnus Stenhagen, Eva Nordell och Sölve Elmståhl.

De fem riskmarkörer som visade högst risk var 'självrapporterad tendens att falla', 'låg gånghastighet', 'konsumtion av neuroleptika', 'nedsatt rörlighet' samt 'demens'. Individer med mer än sju kumulerade riskmarkörer hade en mycket hög risk att falla.

Kognition och motorik

Komplex, men inte grovmotorisk arm/handfunktion är associerad med tidig kognitiv nedsättning hos en äldre population. Det är ett av resultaten i Eva Bramell-Risbergs accepterade artikel "Förlångsammade alternerande underarmsrörelser samvarierar med kognitiv nedsättning hos äldre hemmaboende personer."

Läs mer om GÅS-projektet:

www.skane.se/sus/geriatrik/forskning

Hur mår Malmös äldre?

Ett samarbete mellan GÅS-projektet och Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö har lett till rapporten "Prediktorer för livstillfredsställelse, funktionsförmåga och aktiviteter i det dagliga livet" av Sölve Elmståhl och Henrik Ekström. Resultatet visar att det finns sociala skillnader i hälsa bland Malmös äldre. Sociala aktiviteter och tillgänglighet är faktorer som förklarar livstillfredsställelsen i denna sexårsuppföljning.

Munhälsa har betydelse för den allmänna hälsan

SNAC-Blekinge innehåller en odontologisk undersökning med möjlighet att relatera munhälsans betydelse till allmän hälsa. Hittills har analyser fokuserat på parodontit, det vill säga tandlossning, en av människans vanligaste sjukdomar. Förekomsten är cirka 40 procent bland vuxna. Den kännetecknas av inflammation i tändernas stödjevävnad som kan resultera i tandförlust.

Data från SNAC-Blekinge baslinjeundersökningen har redovisats i flera publikationer. Deltagarna har i genomsnitt 19 tänder, flera är rotfyllda och endast 1 av 10 har inga rotfyllda tänder. Andra resultat visar att man med en enkel analys av tandvårdens vanliga panoramaröntgen kan uppskatta förekomsten av osteoporos. De med parodontit hade dessutom fler höft- och handfrakturer under en treårsperiod än de som enbart hade en diagnos

av osteoporos eller parodontit. Fynden tyder på att man genom att göra en riskbedömning i samband med tolkning av tandvårdens röntgenbilder skulle kunna rikta insatser för att förebygga fraktur.

I en annan delstudie analyserades om regelbunden tandvård påverkade tandhälsan. Bland yngre äldre var fler än 20 kvarvarande tänder dubbelt så vanligt vid regelbunden tandvård (≥ 1 gång per år) och i de äldsta grupperna (> 81 år) än större skillnad; endast 1.8 procent hade > 20 tänder jämfört 37 procent om regelbunden vård.

Att ha en bra munhälsa är viktigt för att tillgodogöra sig kost och näringsämnen. En överväldigande majoritet (90 procent) anser dessutom att tänderna är viktiga för det allmänna välbefinnandet och 7 av 10 anser att munhälsa är viktigt i samband med mötet

med andra människor. Detta skall ställas i relation till att 1 av 5 är missnöjd med sitt tandstatus.

Läs mer: www.lblekinge.se/snac

Patient med parodontit. Tänderna i underkäken är "solfjäderformade" eftersom den reducerade benmassan inte kan förankra tänderna optimalt i käken.

OPG-förkalkning av halspulsåder.

Kungsholmen - Stockholm

Demenssjuka underbehandlas för benskörhet

Två separata studier analyserar data från SNAC-Kungsholmens baslinjeundersökning för att undersöka läkemedelsbehandlingen av smärta och benskörhet hos äldre personer med och utan demens. Resultaten visar att personer med demens i genomsnitt använder minst lika mycket smärtstillande läkemedel som äldre utan demens.

Däremot tyder resultaten på att personer med demenssjukdom

verkar vara underbehandlade för benskörhet.

De två studierna ingår i Ylva Haasums, doktorand vid Aging Research Center, Karolinska Institutet och Stockholms universitets doktorsavhandling "Drug use in institutionalized and home-dwelling elderly persons", som försvarades vid Karolinska Institutet i juni 2012.

Läs mer: <http://bit.ly/YswofJ>

Ylva Haasum, Aging Research Center.

Ohälsosam livsstil kan påverka minnesfunktionen negativt

I SNAC-Kungsholmen har man tagit bilder av hjärnan med magnetkamera på ett urval av deltagarna. En del av hjärnan som är betydelsefull för vårt minne, den mediala tinningloben, påverkas redan tidigt i utvecklingen av

Alzheimers sjukdom. SNAC-K-data visat att friska äldre män som röker och överkonsumerar alkohol har högt kolesterol och diabetes och därigenom har en volymminskning av just denna del av hjärnan jämfört med mer

hälsosamma män. Det tyder på att en ohälsosam livsstil eventuellt också påverkar minnesfunktionen.

Läs mer: www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22248422

Kontakt

SNAC Blekinge
Johan Berglund
Telefon: 0455 - 73 78 08
johan.berglund@ltblekinge.se
www.ltlekinge.se

SNAC Skåne
Gott Åldrande i Skåne
Sölve Elmståhl
solve.elmstahl@med.lu.se
www.skane.se/gottaldrandeiskane

SNAC Nordanstig
Anders Wimo
Telefon: 0652-36104
anders.wimo@ki.se
www.snacnordanstig.se

SNAC Stockholm
Mårten Lagergren, vårdsystemdel
marten.lagergren@aldrecentrum.se
Laura Fratiglioni, befolkningsdel
laura.fratiglioni@ki.se
www.snac-k.se

